Γιώργος Δουατζής: συνέντευξη στην Τίνα Πανώριου

Τίνα Πανώριου Δημοσιεύτηκε 26 Ιουλίου 2017

«Η Ποίηση είναι θρησκεία, χωρίς θεούς και μόνο πίστη. Ευλογία, να μπορείς να πετάξεις με ένα μολύβι κι ένα χαρτί. Ξεπλένει τις πληγές και με περισσή αγάπη για τον άνθρωπο δίνει κουράγιο ώστε να συνεχίζουμε τον αγώνα της ζωής».

Σαράντα χρόνια συμπληρώθηκαν από την έκδοση της πρώτης ποιητικής συλλογής του Γιώργου Δουατζή υπό τον τίτλο *Γραφτά*. Φέτος εκδόθηκε η νουβέλα του *Ο μουσουργός* από τις εκδόσεις Στίξις. Έχει εκδώσει είκοσι πέντε βιβλία (ποίηση, μυθιστόρημα, διήγημα, θέατρο) και μετείχε σε πέντε συλλογικά. Έργα του έχουν μεταφραστεί σε 6 γλώσσες (αγγλικά, ρωσικά, γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά, τσεχικά).

Πέρασαν κιόλας σαράντα χρόνια εκδοτικής παρουσίας σας...

Με άκρα αισιοδοξία θα μπορούσα να πω πως πέρασαν μόλις σαράντα χρόνια... Ομολογώ πως ποτέ δεν είχα συνείδηση του χρόνου και της ηλικίας μου. Ήταν δεκαετίες πλήρεις συναισθημάτων, πολλών γεύσεων ζωής. Κάνοντας μια μικρή ανασκόπηση μπορώ να δηλώσω πολύ ικανοποιημένος από την πορεία αυτή. Ήταν όμορφος ο αγώνας να ζωγραφίσω με λέξεις την προσπάθειά μου να καταλάβω τον εαυτό μου, τους άλλους και τον κόσμο. Μια –οδυνηρή συχνά– απόπειρα να διαμορφώσω το προσωπικό μου αξιακό σύστημα για να μπορώ να βαδίσω. Ένα τραγούδι ήταν με συνεχείς «καλημέρες» με την έλευση του ξημερώματος και με ανυπομονησία να δω τι απρόσμενο θα φέρει η κάθε μέρα. Και με την κλασική μελαγχολία του σούρουπου, οπότε έρεαν οι λέξεις προσπαθώντας να βρουν τη σειρά τους στο χαρτί.

Η ικανοποίησή σας σχετίζεται με την αναγνώριση του έργου σας;

Η αναγνώριση συγχέεται συχνά –κακώς– με τη δημοσιότητα του προσώπου ή του έργου ή με τυπικές διαδικασίες «αναγνώρισης» από επιτροπές ή κριτικούς, τους οποίους δεν παραλείπω να ευχαριστώ για τη θετική στάση τους απέναντι στα γραφτά μου. Το αίσθημα όμως της αναγνώρισης έχει να κάνει μόνο με την αποδοχή της δουλειάς μου από λίγους ανθρώπους που εκτιμώ ιδιαίτερα για την κρίση, το ήθος και τη στάση ζωής τους. Ο λόγος τους δεν συγκρίνεται με κανενός άλλου είδους επιβράβευση.

> *Η πραγματική ζωή δεν είναι στις συναλλαγές, στο κυνήγι του χρήματος, στην ευτέλεια των ιδιοτελών ανταγωνισμών. Είναι στην αναζήτηση της ανθρωπιάς μέσα σου και στην έγνοια για τον διπλανό. Κι η ποίηση είναι ο μεγάλος δάσκαλος.*

Όπως;

Όπως κατεξοχήν ο Τάσος Λειβαδίτης, που μου άνοιξε δρόμους με το έργο και τη φιλία του, όπως αντίστοιχα ο Πατρίκιος, η Ρουκ, και κυρίως πολλοί νέοι ποιητές. Ιδιαιτέρως, όμως, οι άγνωστοι στους πολλούς, αλλά ακριβοί φίλοι μου, με τους οποίους μοιράστηκα αγωνίες, αναζητήσεις, όνειρα, αποτυχίες κι επιτυχίες.

Πρώτη γραφή;

Η ενσυνείδητη πορεία στην περιπέτεια της γραφής άρχισε στα δεκατρία μου χρόνια. Πολύ πριν ως παιδί έγραφα πάντα εν είδει ημερολογίου τις σκέψεις μου. Όσο θυμάμαι τον εαυτό μου η γραφή ήταν η καταφυγή. Αρκετά αργότερα ήρθε η ανάγκη της μοιρασιάς με την έκδοση βιβλίων.

Τι είναι για σας η ποίηση;

Ειλικρινά, δεν ξέρω αν ορίζεται. Στο *Κόκκινο κασκόλ* έγραψα για την ποίηση και τον ποιητή: Θρησκεία, χωρίς θεούς και μόνο πίστη. Ευλογία, να μπορείς να πετάξεις με ένα μολύβι κι ένα χαρτί. Σκαλωσιά για την οικοδόμηση ενός σωτήριου συστήματος, το οποίο οδηγεί από το προσωπικό στο συλλογικό μέσα από πανανθρώπινα ιδανικά. Η Ποίηση ξεπλένει τις πληγές και με περισσή αγάπη για τον άνθρωπο δίνει κουράγιο ώστε να συνεχίζουμε τον αγώνα της ζωής.

Πραγματική ζωή και ποίηση;

Η πραγματική ζωή δεν είναι στις συναλλαγές, στο κυνήγι του χρήματος, στην ευτέλεια των ιδιοτελών ανταγωνισμών. Είναι στην αναζήτηση της ανθρωπιάς μέσα σου και στην έγνοια για τον διπλανό. Κι η ποίηση είναι ο μεγάλος δάσκαλος. Μην ξεχνάμε ότι ο Αριστοφάνης μέσα στην εκφυλισμό της πολιτικής και της κοινωνικής σήψης της εποχής, πάει στον Άδη για να ξαναφέρει στην Αθήνα έναν ποιητή για να σώσει την κατάσταση... Κάντε την αναγωγή στις μέρες μας...

Οι αναμνήσεις;

Βροντοχτυπούν την πόρτα και ανοίγεις, θες δεν θες. Το υλικό των αναμνήσεων πρέπει να το μορφοποιούμε σε πολύτιμο μάθημα ζωής κι ακόμα καλύτερα σε έργο τέχνης. Και είναι τυχεροί βεβαίως όσοι το μπορούν, διότι έτσι καταγράφουν και τα βήματα της πορείας τους στη σκέψη και τη δημιουργία. Οι ανασκοπήσεις πονάνε συχνά, ξέρετε, αλλά είναι άκρως διδακτικές.

Σας απασχολεί ο χρόνος που περνάει;

Με απασχολεί ως μέτρο όσων δεν έχω κάνει ακόμα. Και δυστυχώς αυτά είναι πάρα πολλά. Λέτε να βρίσκω δικαιολογίες παράτασης ζωής; (γέλια) Από τη μία λέω πως δεν προλαβαίνω κι από την άλλη σκέπτομαι ότι δεν μου ζήτησε κανείς να προλάβω κάτι, πέραν του εαυτού μου. Δεν γνωρίζω αν κατάφερα να κατακτήσω τη σοφία της ωριμότητας. Θα το μάθω ποτέ; Όσο για την ταπεινότητα, αυτή μου ξεφεύγει διαρκώς.

Ενοχές;

Αρκετές. Για όσα δεν έκανα ενώ είχα τη δυνατότητα. Κυρίως για τις στιγμές που δεν κατάλαβα ότι ο διπλανός μου είχε ανάγκη και δεν τον στήριξα.

> *Οργίζομαι με την παράνοια που έχει κατακλύσει τη δημόσια ζωή και πληγώνει την αξιοπρέπεια των συνανθρώπων μας. Δεν αντέχεται πια η εικόνα των αστέγων, των αδύναμων γερόντων, των νέων με την απόγνωση στα μάτια, των τόσων απόβλητων της ζωής.*

Εμπιστεύεστε τους ανθρώπους;

Τους πάντες, μέχρι να με διαψεύσουν.

Σας χαρακτήρισαν ερωτικό και πολιτικό ποιητή. Είναι έτσι;

Το θεωρώ αυτονόητο. Ο έρωτας είναι η ζωογόνα πηγή, την οποία δεν μπορεί παρά να την υμνήσεις. Όσο για την πολιτική, δεν μπορώ να διανοηθώ ποιητή να κλαυθμυρίζει για τον φόβο του θανάτου και για άλλα υπαρξιακά προβλήματα και να μη βλέπει δίπλα του τους άστεγους, τους ανέργους, τους συνανθρώπους του να ψάχνουν στα σκουπίδια για τροφή. Κι έπειτα, παράγω πολιτισμό, παράγω έργο, σημαίνει ύψιστη πολιτική πράξη. Λέω συχνά πως ό,τι οξύνει την ευαισθησία και την κριτική σκέψη των ανθρώπων είναι προσφορά και στάση απέναντι σε κάθε εξουσία, είναι μάχη για να κερδηθεί η αξιοπρέπεια του πολίτη, η οποία έχει κακοποιηθεί ανηλεώς τα τελευταία χρόνια στην πατρίδα μας.

Τι φοβάστε;

Την αποτελεσματικότητα των βασικών εργαλείων των εξουσιών για να αδρανοποιούν τον κόσμο. Δηλαδή την απειλή και τον φόβο που χρησιμοποιούν για να χειραγωγούν τους πολίτες. Φοβάμαι επίσης μην πάθουν κάτι οι αγαπημένοι μου. Όπως, μη φτάσω στην εξάρτηση από τους άλλους λόγω βιολογικής αδυναμίας, όχι να αυτοεξυπηρετηθώ, αλλά να δημιουργώ και κυρίως να μοιράζομαι.

Τι σας οργίζει;

Η υποτίμηση της νοημοσύνης μας από όσους μας κυβερνούν. Οργίζομαι με την παράνοια που έχει κατακλύσει τη δημόσια ζωή και πληγώνει την αξιοπρέπεια των συνανθρώπων μας. Δεν αντέχεται πια η εικόνα των αστέγων, των αδύναμων γερόντων, των νέων με την απόγνωση στα μάτια, των τόσων απόβλητων της ζωής.

Χρειαζόμαστε τους ποιητές μέσα σε αυτή την πρωτόγνωρη κρίση;

Οι ποιητές είναι η προσωποποίηση της διαρκούς υπενθύμισης της ανθρωπιάς, της φθαρτότητας και της θνητότητας. Των τριών «κλειδιών» που μας κάνουν σώφρονες, ταπεινούς και προσφέροντες. Μας θυμίζουν ότι είμαστε άνθρωποι που επιζητούν την αξιοπρέπεια. Τι λέτε, τους χρειαζόμαστε;

Οι αξίες σας;

Η δημιουργία με συνεχή προσπάθεια ταύτισης ζωής και έργου. Η γραφή δεν είναι κόμπι. Είναι οικοδόμηση αξιών ζωής τις οποίες καλείται να υπηρετεί ο δημιουργός, όσο σκληρό κι αν είναι κάτι τέτοιο. Αξία είναι επίσης η έρευνα για την κάθε αλήθεια μου, που αυτοαναιρείται διαρκώς, και η ανάγκη της μοιρασιάς.

Πεζογραφία ή ποίηση;

Το έχω ξαναπεί: Η πεζογραφία είναι το καλό κρασί. Η ποίηση το ακριβό απόσταγμα.

Εργαστήκατε δεκαετίες ως δημοσιογράφος...

Ήταν ένα ακόμα μεγάλο σχολείο η δημοσιογραφία, η οποία με τροφοδότησε με εμπειρίες ζωής και γνωριμίες σημαντικών ανθρώπων που «γέμισαν τις αποθήκες μου» αξιοποιήσιμο ποιητικά υλικό. Όσο εργαζόμουν ως δημοσιογράφος η ποιητική μου παραγωγή ήταν κυρίως τις νυχτερινές ώρες. Η δημοσιογραφία ανέκοψε την εκδοτική μου παρουσία, όχι τη συγγραφική δραστηριότητα. Δεν έβγαζα βιβλία τότε, διότι δεν ήθελα να εκληφθεί από οιονδήποτε κακόπιστο ότι αξιοποιούσα τη δημοσιότητα που είχα, λόγω τηλεόρασης κυρίως, για να προωθούνται τα βιβλία μου. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να είμαι απών από τα εκδοτικά δρώμενα για πολλά κρίσιμα χρόνια.

Τι θα συμβουλεύατε έναν νέο άνθρωπο;

Ότι η ελπίδα υπάρχει μόνον στο μέλλον. Να μην τη χάσει ποτέ, διότι έτσι αποδέχεται ότι δεν υπάρχει μέλλον. Τι άλλο να πω, με τόσα λάθη που έχω κάνει στη ζωή μου, τι να πω, με τον άθλιο κόσμο που του παραδίδουμε…

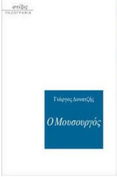

Ο μουσουργός
Γιώργος Δουατζής
Στίξις
116 σελ.
ISBN 978-618-83051-1-3
Τιμή: €10,60